
En stor andel av skadde pasienter er ruspåvirket

FRA ANDRE TIDSSKRIFTER

SYNNE MUGGERUD SØRENSEN

Tidsskriftet

I over en tredjedel av ulykker der traumeteam ble etablert var den skadde personen i ruspåvirket tilstand, viser en norsk studie. I arbeidet med å forebygge ulykker må det legges større vekt på betydningen av rusmidler, mener forskerne.

Illustrasjonsfoto: Gumpnat/iStock

Inntak av rusmidler øker risikoen både for å være involvert i ulykker og for å dø av skadene. Til tross for dette blir ikke traumepasienter i Norge rutinemessig screenet for inntak av alkohol eller andre rus- og legemidler. I en nylig publisert studie i tidsskriftet

Injury har man kartlagt bruken av rusmidler og legemidler ved alle typer ulykker der man mistenkte alvorlig skade (1). 35 av 38 traumesykehus i Norge bidro med blodprøver og data fra 4 878 traumeinnleggelser.

Om lag 35 % av blodprøvene var positive for ett eller flere rusmidler. Alkohol var det vanligste rusmiddelet, etterfulgt av benzodiazepiner og z-hypnotika, opiater, sentralstimulerende stoffer og cannabis. To eller flere rusmidler ble påvist i 45 % av de positive prøvene. Konsentrasjoner som tilsvarer *sannsynlig påvirkning* og *uttalt påvirkning* ble påvist i henholdsvis 28 % og 22 % av blodprøvene. Menn i alderen 27–43 år og pasienter med voldsrelaterte skader hadde høyest forekomst av rusmiddelbruk, med positive prøver i henholdsvis 50 % og 80 % av innleggelsene.

– Vår studie viser at ruspåvirkning har betydning ved mange ulykker. Dette må man ta hensyn til i ulykkesforebyggende arbeid og traumebehandling, sier Camilla C. Bråthen, som er artikkelens førsteforfatter.

– Resultatene genererer nye studier, blant annet en kasus-kontroll-studie der funnene sammenliknes med forekomst av rusmidler blant skadefrie kontrollpersoner i normaltrafikk. Det vil også være interessant å se på effekten av rusmidler på fysiologisk skaderespons og behandlingsutfall, og i hvilken grad psykoaktive legemidler påvist i studien er en følge av forskrivning eller rekreasjonsbruk, sier Bråthen.

Camilla Bråthen og Thomas Kristiansen. Foto: Jon Henrik Laake / Åsne Rambøl Hillestad, Foto- og videotjenesten, Universitetet i Oslo.

Om bidragsyterne til studien

Et nasjonalt traumenettverk ledet av Nasjonal kompetansetjeneste for traumatologi og Nasjonalt traumeregister, i samarbeid med stiftelsen BEST, står bak studien. Traumekoordinatorer, traumeregistrarer, laboratoriepersonell samt leger og sykepleiere

involvert i traumebehandling ved de 35 sykehusene har bidratt til innsamlingen av data som ligger til grunn for resultatene.

Artikkelens førsteforfatter har ph.d.-stipend fra Sykehuset Innlandet. Artikkelens øvrige forfattere er forskere fra Seksjon for rusmiddelforskning, Avdeling for rettsmedisinske fag ved Klinikk for laboratoriemedisin og Akuttklinikken ved Oslo universitetssykehus. Alle forskerne er en del av forskningsgruppen *Injury Prevention and Outcome following Trauma*, forkortet IPOT, som ledes av professor Leiv Arne Rosseland.

REFERENCES

1. Bråthen CC, Jørgenrud BM, Bogstrand ST et al. Prevalence of use and impairment from drugs and alcohol among trauma patients: A national prospective observational study. *Injury* 2023; 54: 111160. [PubMed][CrossRef]

Publisert: 26. januar 2024. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.23.0835

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 12. juli 2026.